

Posudek bakalářské práce

Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, KAA

Autor práce: *Milena Kovářová*

Název práce: **Rozdíly v práci překladatelů a tlumočnicků**

Vedoucí práce: *Mgr. Marie Sandersová, Ph.D.*

Autor posudku: *Mgr. Ondřej Klabal*

Hodnocení: A = 1, B = 1-, C = 2, D = 2-, E = 3, F = nedostatečně

Hodnocení

1. Přínos práce, aktuálnost a důležitost tématu.

Práce si jako svůj cíl stanovila potvrdit dotazníkovým šetřením mezi profesionálními překladateli a tlumočníky hypotézu, zda může být profesionální tlumočnick zároveň kompetentním překladatelem a naopak. Jedná se o téma obecné, které ovlivňuje celá řada faktorů nezávislých na tom, co si o tomto tvrzení myslí sami překladatelé a tlumočníci (např. situace na trhu). Z tohoto důvodu považují diskuse nad tímto tématem spíše za akademické a nepříliš přínosné.

C

2. Kvalita přehledu poznatků o tématu. Použití odborné literatury a dalších zdrojů.

Práce se zabývá překladem a tlumočením na velmi obecné úrovni a neměla by tedy trpět nedostatkem zdrojů. Přesto se autorka opírá především o základní texty z oboru, mnohdy již poměrně staré (Herbert, Levý). Pokud jde o práci s literaturou, výtku si zaslouží velmi časté přebírání citací bez vyhledání a odcitování původního textu, což opět souvisí s omezením se na základní literaturu, jak bylo zmíněno výše (např. str. 11 – citace Snell-Hornbyové skrze Knittlovou, str. 15 – Setton a Moser-Mercerová skrze Seebera, str. 24 – Harris, viz bod 7). Některé zdroje uvedené v textu nejsou v závěrečné bibliografii (zhusta citovaná Čeňková 1980, Nezbedová, cit na str. 12). Jindy autorka odkazuje na autora křestním jménem (Douglas Robinson, str. 12). Kde se v textu vyskytují Renner a Riccardi, kteří jsou v závěrečné bibliografii? Na některých místech považují za problematická obecná konstatování bez uvedení konkrétních zdrojů (např. str. 19: postupně však vědci došli k závěru – znáte nějaké studie nebo jak víte?; str. 10 – ostrá kritika hypotézy Saphira (sic) a Whorfa od Chomského a Pinkera – jak víte, že Chomský a Pinker hypotézu kritizovali, v jakém díle?; str. 16 – různí autoři pojmenovávají fáze různě – jak víte?, kteří a jak?). S tím souvisí i nemožnost v některých částech odlišit, co je převzato z literatury a co je vkladem autorky: např. str. 17 - jednotlivé body od Herberta, komentář od koho?, odkud autorka čerpá popis historie překladatelství a tlumočnictví?). Na některých místech nejsou jasné uvozovkami vymezeny doslovné citace (např. str. 2, 3, 6, 29).

C-D

3. Formulace záměrů práce. Metody práce. Jejich popis a adekvátnost.

Práce má jasně formulovaný záměr, a to potvrzení výše uvedené hypotézy. K tomu autorka zvolila dotazníkové šetření, které je po formální stránce v pořádku a profesionálně provedené. Mám však jisté pochybnosti, zda se hypotéza tohoto typu dá potvrzovat dotazníkovým šetřením. Možná by bývalo bylo vhodné v dotazníku neklást pouze subjektivní dotazy, ale i otázky objektivní, např. kolik procent vaší práce tvoří tlumočení a kolik překlad a následně se ptát proč (není dostatek příležitostí, cítíte se pro druhou modalitu nekompetentní apod.).

B

4. Teoretické aspekty (argumentace, koherence).

Jak již bylo uvedeno výše, práce s teoretickými zdroji je slabší stránkou této práce, ne proto, že by práce neměla dostatečnou teoretickou část, nýbrž pro její obecnost a místy až povrchnost. Někdy mi bohužel teoretická část připomíná pojednání o úskalích překladu a tlumočení pro širokou veřejnost, jindy naopak zabíhá do poměrně složitých oblastí, dle mého názoru poměrně zbytečně a nad rámec tématu (např. právě výše zmíněná hypotéza Saphira (sic) a Whorfa). Za nejzajímavější považují kapitulu č. 4, kde autorka konkrétně srovnává překlad a tlumočení, a osobně se domnívám, že by srovnávacím způsobem bylo vhodné pojmut i kapitoly předchozí. Některé části mi navíc přijdou irelevantní (historie profese/teorie), na jiných místech zase dochází k poměrně značnému opakování informací vyřčených již jinde (např. požadavky na tlumočnicka – opakují se na str. 17, dále i na str. 21 a 27). Po mém soudu jsou pro stanovenou hypotézu relevantní především kompetence překladatele a tlumočnicka a jejich osobnostní vlastnosti. Autorka by bývala udělala lépe, kdyby se věnovala

těmto oblastem a provedla srovnání většího množství literatury (kompetence jsou vědně téma didaktiky překladu a tlumočení a literatury existuje poměrně dost). Někdy navíc autorka poměrně nepřesně používá pojmy; v kapitole 2.2 není někdy jasné, zda hovoří o strojovém překladu nebo počítačem podporovaném překladu.

C

5. Praktické aspekty (návaznost na teoretickou část, výběr textů, textových vzorků, příkladů, způsob analýzy).

Praktická část spočívá ve vyhodnocení dotazníků od profesionálních překladatelů a tlumočnicků. Autorce se podařilo získat odpovědi od poměrně významného vzorku, které profesionálně zpracovala (grafy, uspořádání odpovědí podle témat). Jedinou výtkou by bylo doplnění dotazníku o některé výše zmíněné dotazy.

A

6. Zpracování výsledků, praktický přínos práce.

Výsledky jsou zpracovány přehledně, závěr však nepovažuji za nikterak překvapivý. Jak jsem naznačil výše, podíl překladů a tlumočení u jednotlivých respondentů může být důsledkem vnějších okolností, nikoliv skutečnosti, že by se obě profese vylučovaly nebo naopak vzájemně podmiňovaly.

B

7. Formální zpracování. Jazyková a stylistická úroveň, rozsah práce, grafická úprava, dodržení publikační normy.

Práce je zpracována v českém jazyce odpovídajícím stylem, rušivě však působí časté chyby v interpunkci (výběrově str. 3, 4, 5, 7, 10, 11...). Dalším problémem jsou jisté nekonzistence a překlepy (např. str. 12 Fraserová/Frazer; str. 10 – Knittlová a kol. – 2009 nebo 2010). Pokud nejsou systematicky používány citace v poznámce pod čarou, pak by neměly být na str. 8, 12. I v závěrečné bibliografii jsou jisté nedostatky: chybné mezery, u některých autorů chybí křestní jména, překlepy – České Republika, Thehory. V rozporu s citační normou (passim) je používání závorek s odkazem až za větou, podle normy by měly teče předcházet. Za chybně odcitovanou považuji například Fraserovou (str. 12) – jedná se o kapitolu v monografii, v závěrečné bibliografii by měla být citována její kapitola jako součást monografie, ne celá monografie. Podobný případ je i citace na str. 24, kdy se zaprvé jedná o citaci Harrise z druhé ruky a zadruhé je třeba citovat konkrétní kapitolu v monografii (Padilla a Martin: Similarities and differences between translation and interpreting: implications for teaching). Drobné jazykové nedostatky vykazuje i anglická anotace a shrnutí.

C-D

Doplňující otázky k obhajobě:

Jak se staví sama autorka k testované hypotéze?

Zná autorka nějaké jiné práce, které se srovnáním práce překladatelů a tlumočnicků zabývaly?

Jak by autorka přeložila slovo sacrifice v citátu na str. 28?

Na str. 12 autorka zmiňuje, že morální a etické aspekty překladu řeší etické kodexy? Znáte nějaký? Jsou závazné? Kdo je vydává?

Závěrečné hodnocení:

Práci k obhajobě doporučuji ~~nedoporučuji~~

Celkové hodnocení práce – navrhovaný klasifikační stupeň

Autorka si zvolila téma obecnějšího charakteru a podle mne je škoda, že na obecné rovině z velké části zůstala. Jak bylo naznačeno výše, práci by pomohlo užší zaměření teoretické části a vypuštění obecných, pro práci irelevantních, informací. Zároveň se v práci vyskytuje poměrně velké množství prohrěšků formálního charakteru, z nichž některé jsou drobné, jindy je však těžké odlišit citovaný text od vlastních slov autorky. Konečnou známku navrhuji určit dle průběhu obhajoby.

C-D

Datum: 3. 6. 2015

Podpis: Ondřej Klbal v.r.

Na základě kontroly vysokoškolských kvalifikačních prací systémem Theses.cz ani jiným způsobem nebyla u výše uvedené práce zjištěna taková shoda s jinými pracemi, dokumenty nebo texty, která by zakládala odůvodněné podezření z porušování autorských práv.